

การบริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

เมื่อกล่าวถึงโรงเรียนขนาดเล็ก หลายคนวาดภาพถึงโรงเรียนที่มีขนาดพื้นที่ไม่มาก มีนักเรียนตั้งแต่ไม่ถึง 100 คน หรือ 100 คน ถึง 400 คน บุคลากรไม่มาก เป็นเหตุให้เข้าใจว่าการบริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ย่อมง่ายกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

ในความเป็นจริง โรงเรียนขนาดเล็กจะมีข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งในงบประมาณ ด้านบุคลากร และในบางแห่งอาจมีข้อจำกัดในด้านพื้นที่ ทำให้การบริหารงานมีลักษณะแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า

แต่ในข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารที่มีความสามารถย่อให้วิกฤติเป็นโอกาส ผันแปรสิ่งที่เป็นจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็งของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนที่มีพื้นที่น้อย ก็ต้องพยายามบริหารพื้นที่ของโรงเรียนในทุกซอก ทุกมุม ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสะอาด ผู้บริหารจะสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง ในกรณีที่โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนน้อย หากมองในมุมบวก ก็จะเห็นความได้เปรียบของโรงเรียน ที่ทำให้ครูสามารถดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างทั่วถึงใกล้ชิด หากมีปัญหาก็สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที และในกรณีที่บุคลากรน้อย ผู้บริหารก็จะสามารถทำความเข้าใจกับบุคลากรได้ง่ายกว่าโรงเรียนที่มีบุคลากรมาก

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ผู้บริหารทุกคนควรคิดและเลือกเป็นอันดับต้นๆ ก็คือ ควรจะให้ความสำคัญต่อคนก่อนคน หรือให้ความสำคัญต่อคนก่อนงาน จากความเห็นของผู้เขียนซึ่งประมวลจากประสบการณ์ในการบริหารเห็นว่า คนเป็นการทำงาน เพราะฉะนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อคนก่อน และเมื่อคนสร้างงานได้ก็จะเกิดระบบงานที่มีคุณภาพตามมา เมื่อองค์กรมีคุณภาพแล้วก็จะทำให้คนที่มารุ่นหลังๆ ถูกบ่มเพาะให้มีคุณภาพตามไปด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบุคลากรจำนวนไม่มาก หากผู้บริหารสามารถบริหารงานบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ทุกคนพึงพอใจในการทำงาน รักองค์กร ทำงานด้วยความสบายใจ มีความสุข และมีสิ่งกระตุ้นช่วยทำให้เกิดความต้องการในการพัฒนางานก็จะทำให้องค์กรเกิดการพัฒนา และส่งผลถึงคุณภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นจุดสุดท้ายที่ทุกคนควรให้ความสำคัญ

สรุปว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ว่าจะมียข้อจำกัดเพียงใดก็ตาม ผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารงานบุคลากร ย่อมจะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในที่สุด